

ÚJABB SIKERES MENTŐAKCIÓ

A nagyváradai színház frissen felújított épületébe 2011. május 22-én térhetett haza az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai által restaurált, az alapkövetételek, 1900. október 15-én elhelyezett, a felújítás során kiemelt színházi időkapozula dokumentum-anyaga. A díszdobozba helyezett iratok a Festum Varadinum ünnepi hét zárónapján kerültek átadásra ünnepélyes keretek között, ezt követően az érdeklődők egy kamaratárlaton is megcsodálhatták őket. A felújítási mentőakciót irányító Boka László, intézményünk tudományos igazgatója Bíró Rozáliának, a város alpolgármesterének adta át a 110 esztendő, megmentett leleteket, de mint elmondta, jelképesen Nagyvárad közönségének, polgárságának ajánlja, hiszen a színházalapítók dokumentumokban is megőrzött óhaját teljesíti ezzel.

Mint arról az OSZK korábbi sajtónyilatkozatai is beszámoltak, az ólomlemezrel bélelt fémhenger, mely 2010 nyár végén, a színházépület felújítási munkái során került elő, öt darab, igen megviselt állapotú papírdokumentumot és egy pergamen díszoklevelet tartalmazott, melyeket piros-fehér-zöld sodrott cérnaszalaggal átkötve, viaszpecséttel zártak le. A szelence szigetelése az évtizedek során megsérült, a papírlapok részben átázott, megpenészedett, összetapadt állapotban kerültek elő. A színház szellemi és anyagi megteremtőinek névsora mellett a felavatás napján itt helyezték el a város díszközgyűlésének 25 oldalas jegyzőkönyvét is, a lelet leginkább figyelemre méltó dokumentumát. Ez, mint kiderült, az ünnepi események menetének természetesen megörökítése és dr. Bulyovszky József egykori polgármester üdvözlő szavainak rögzítése mellett két ünnepélyes beszédet is szó szerint közöl: Hoványi Géza, a Színügyi Bizottság elnökének, illetve Rádl Ödön, a Szigligeti Társaság elnökének beszédét. Előbbi a Teátrum építésének előzményeit, Bihar vármegye több évtizedes, a magyar színházszás hőskoráig visszanyúló erőfeszítéseit foglalja össze, vagyis „a színház építése kérdésében folytatott majdnem 100 éves szó és toll harcának” történetét, utóbbi a jeles nap kulturális jelentőségét, valamint a színház nemzeti kultúrát élető erejét, szerepét hangsúlyozza, hiszen a váradi magyar színház „a nemzeti eszme terjesztésének, a nemzeti nyelv és irodalom kifejlésének egyik eszköze”.

Az iratok, melyekre a színházépület előcsarnokában bukkantak, 2010. augusztus végén kerültek könyvtárunk restaurátor-műhelyébe. Tóth Zsuzsanna szakrestaurátor áldozatos munkájának köszönhetően a lelet-együttes dokumentumai fokozatosan megújultak. Elkészülhetett azok pontos, betűhív átirata: az eredeti kéziratból hiányzó szöveghelyeket a Nagyvárad napilapban egykor megjelent szövegváltozat segítségével sikerült maradéktalanul pótolni. (A dokumentumok átirását Deák Eszter és Csobán Endre Attila végezték.) Megújult a pergamen-oklevél is; az így elkészült iratokról speciális fotótechni-

ka segítségével digitális másolat és a tulajdonos részére ügynevezett nemesmásolat is készült. Természetesen az OSZK Színház-történeti Tárába is került egy hasonmás a kapszulában talált iratokról, ily módon biztosítva a magyar kultúrtörténet e fontos állomásának kutathatóságát Magyarországon is.

A felújított anyag májusi visszatérését Kelemen Hunor, Románia kulturális minisztere is megtisztelte személyes jelenlétével. Az ünnepelés kapcsán kerekasztal-beszélgetést is szerveztek, melyen intézményünk részéről Boka László és Tóth Zsuzsanna, a város részéről Bíró Rozália alpolgármester, Nagy Béla helytörténész és Meleg Vilmos színművész vettek részt. E beszélgetés során döntöttek az iratok történetét és tartalmát gazdag fotóanyag kíséretében közlő jubileumi kötet megjelenítéséről, és ekkor kaptunk felkérést arra, hogy intézményünk színház-történeti kincseiből egy kamara-kiállítást rendezzünk a nagyváradai színházszás és a Szigligeti Színház történetére vonatkozóan.

2011. október 15-én, a Szigligeti Színház megnyitásának 111 éves évfordulóján ismét rivaldafénybe kerültek a becses iratok. Ekkor mutatták be a színház emeleti előcsarnokában az *Új templom – régi oltár. A nagyváradai Szigligeti Színház Zárkövének krónikája (1900–2011)* című kötetet, amelyet a zárkövetételek kapcsán írt Nagy Béla helytörténész, a nagyváradai magyar színház egykori irodalmi titkára, Boka László irodalomtörténész, az OSZK tudományos igazgatója, illetve Tóth Zsuzsanna szakrestaurátor.

Ugyanezen az ünnepségen adta át a Szigligeti Társulat menedzser-igazgatója, Czvikker Katalin az 55 év után ismét önálló magyar teátrum idejéért díjait is. A díjazottak közt volt két kollégánk is, akik révén teljes intézményünknek mondott köszönetet a teátrum vezetője. Délután a színház páholyzsebében nyitották meg a több mint 200 éves váradi színházszás történetét felvillantó kamara-kiállítást, amelynek avatószalagját Bíró Rozália és Boka László vágta el. A kiállítás anyagát könyvtárunk Színház-történeti Tárának munkatársa, Rajnai Edit válogatta, s mint expozéjában Boka László kifejtette, az a cseppben kívánja megmutatni a tengert, főként egykori színházlapok, szöveggönyvek és fotók, egyéb relikviák segítségével – a kőszínház előtti korszakból, illetve Somogyi Károly, a kőszínház első igazgatója idejéből. Olyan klasszikus tehetségek keltek életre a tárlat fotóin, mint Márkus Emília, Fedák Sári, Jászai Mari, Blaha Lujza, Gózon Gyula, Kabos Gyula, Dayka Margit vagy Pálmay Ilka.

Az Apor-kódex 2010-ben zajlott emlékezetes helyreállítását követően könyvtárunk szakembereinek áldozatos munkáját ezúttal is szép eredmény koszorúzta, összmagyar kultúránk javára és intézményünk hírnevének további öregbítésére.

Csobán Endre Attila
acsoban.at.oszk.hu